

Штамбург В.В.
здобувач вищої освіти
ННІ ЗНПК ДДУВС

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ В УКРАЇНІ

Під час розбудови демократичної, правової держави важливо звертати увагу на закордонний досвід правотворчості, особливо при конституційному реформуванні. Зокрема на аспекти, які стосуються кримінальних проступків. Сьогодні у кримінальному законодавстві багатьох країн – Італії, Франції, ФРН, США, країнах Балтії та інших – розрізняють злочин і кримінальний проступок.

З метою гуманізації кримінального законодавства України після прийняття нового кримінального процесуального кодексу було визначено інститут кримінальних проступків. Але законодавчого визначення, а також нормативно-правового закріплення змісту і основних положень цього явища дотепер немає.

Дане питання набуло актуальності разом із прийняттям кримінального процесуального кодексу. Але слід зазначити, що поняття «кримінальний проступок» згадувалося ще у 2008 році [1]. Передбачалося, що кримінальні проступки найдуть своє відображення в новому Кодексі України про кримінальні проступки. За їх учинення не повинні наставати такі правові наслідки, як судимість. На виконання зазначеної Концепції розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.08.2008 № 1153 було затверджено «План заходів щодо реалізації Концепції реформування кримінальної юстиції України», який передбачав виконання таких завдань: розробити та подати проекти Кодексу України про кримінальні проступки та закону про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо розмежування правопорушень, залежно від ступеня їх суспільної небезпеки, обмеження сфери застосування покарань, пов'язаних з позбавленням волі. Але сьогодні проблеми реалізації даної концепції зберігаються, тож питання, яким чином впровадити інститут кримінального проступку, залишається відкритим [2].

Як приклад, перетвориться, у результаті виключення даного складу злочину із першої книги особливої частини КК та включення його до другої, на кримінальний проступок має перспективу склад злочину, передбачений ст. 125 КК України, а саме – умисне легке тілесне ушкодження, у ст. 448 передбачену даним законопроектом КК. Також ст. 164 чинного КК України, ухилення від сплати аліментів на утримання дітей, перетвориться на ст. 461, передбачену вищезазначеним законопроектом КК.

Проте, аналізуючи нормативно-правове регулювання даного питання, необхідно визначити основні риси, які б вказували на відмінність злочинів та

нововведених кримінальних проступків.

Схиляємось до думки Ігнатенка Є.В. та Пахомової В.В, які вважають, що для подальшого правового закріплення цього інституту слід виділити основні ознаки, які дозволяють відмежовувати два поняття – злочин та кримінальний проступок:

- матеріальна ознака у злочині проявляється у суспільній небезпечності діяння, у проступку – у суспільній шкідливості діяння;
- кримінальна протиправність – закріплення злочинного діяння у Кримінальному кодексі України свідчить про наявність злочину. Так само його наявність у законі про кримінальний проступок свідчить про належність діяння до даної категорії;
- караність – за злочин передбачено застосування найсуворіших, найтяжчих для засудженого наслідків – покарання, за проступки застосовується не покарання, а стягнення.

Також виникає питання про відмежування кримінальних проступків від адміністративних правопорушень. Критерії розмежування адміністративних правопорушень і кримінальних проступків можна визначити виходячи з суб'єкта правопорушення; виду об'єкта правопорушення; розміру заподіяної шкоди та наслідків правопорушення; ступеню суспільної небезпечності; вартості предмета правопорушення; наслідків правопорушення (відсутність тяжких наслідків); суворості та виду стягнень, що накладаються; кола осіб (органів), які уповноважені розглядати такі справи [3, с. 58].

Отже, прийняття закону про кримінальні проступки якнайкраще буде впливати на вдосконалення державного законодавства, особливо під час конституційного реформування. Зокрема, потрібно спиратися на досвід зарубіжних країн, де відбувається класифікація кримінально караних діянь, та прагнути вдосконалювати національне законодавство, оскільки дотримання прав і свобод людини – основне завдання держави, яке також втілюється шляхом захисту населення від злочинних посягань.

---

1. Про рішення ради та національної безпеки та оборони України від 15.02.2008 «Про хід реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів», затверджене Указом Президента України від 08.04.2008 № 311/2008 // Урядовий кур'єр. 2008. № 72. URL:http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc485468565_12=5668?65.

2. Концепція реформування кримінальної юстиції України. URL: <http://pravo.org.ua/2011-07-05-15-26-55/2011-07-22-11-15-02.html>.

3. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Діяльність органів публічної влади щодо забезпечення стабільності та безпеки суспільства». Суми, 2015.

4. Кримінально-процесуальний Кодекс України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page8>.

5. Кримінальний кодекс України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/341-14/page8>.